ΕΤΟΣ Α΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 26 Νοεμβρίου 1911 ΑΡΙΘ. 48

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗι ΔΕΚΑΤΗι ΤΡΙΤΗι

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

(ΙΗ΄. 16—27)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, πειράζων αὐτόν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰμὴ εἷς, ὁ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας· Μὴ μοιχεύσῃς· Μὴ φονεύσῃς· Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα, ὅσα ἔχεις, πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ὁ δέ, ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.

Φυλάττει ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ θείου Νόμου ὁ πλούσιος τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου δὲν προσβάλλει τὴν τιμήν, δὲν ἐπιβουλεύεται τὴν ζωήν, δὲν ἀποστερεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ πλησίον, δὲν ψευδομαρτυρεῖ πρὸς βλάβην τοῦ ἄλλου, τιμᾷ καὶ σέβεται τοὺς γονεῖς, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐγέννησαν καὶ τὸν ἀνέθρεψαν, ἔχει εἰλικρινῆ συναίσθησιν τῶν ἀρετῶν του τούτων καὶ διὰ τοῦτο μετὰ παρρησίας λέγει εἰς τὸν παντογνώστην ἄλλως Κύριον «πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου». Ἀλλὰ αἰσθάνεται μέσα του μίαν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην νὰ γείνῃ τέλειος, νὰ μὴ ἔχῃ καμμίαν ἔλλειψιν, μίαν ἐσωτερικὴν φωνὴν ἀκούει, ἡ ὁποία τὸν παροτρύνει νὰ ἐρευνήσῃ, νὰ ἐξετάσῃ, νὰ εὕρῃ τὸν τρόπον νὰ κατορθώσῃ τοῦτο· αἰσθάνεται μίαν ἄσβεστον δίψαν, μίαν ἀχόρταγον λαχτάραν τῆς ψυχῆς του ν'ἀποκτήσῃ τὴν τελειότητα, ν' ἀπολαύσῃ κάτι τι, τὸ ὁποῖον σχηματίζει μέγα κενὸν ἐν τῇ καρδίᾳ του. Καὶ ἡ ζωηρὰ αὕτη συναίσθησις, ἡ ἀκόρεστος αὕτη ἐπιθυμία, δὲν τὸν ἀφίνει ἥσυχον, δὲν τὸν ἀφίνει ν' ἀναπαυθῇ, ἀλλὰ τὸν ἐξωθεῖ πρὸς εὕρεσιν καὶ ἀπόλαυσιν τοῦ ποθουμένου. Πρὸς ποῖον λοιπὸν νὰ καταφύγῃ; Πρὸς τὰ κτήματα; Ἀλλ' ἔχει πολλά, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν χορταίνουν τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἡ ψυχή του! Πρὸς τὰ χρήματα; Ἀλλ' ἦτο «πλούσιος σφόδρα»· ἐν τούτοις τὰ ἀμύθητα πλούτη του, ἱκανοποιοῦντα τὰς κοσμικὰς ὀρέξεις του δὲν δύνανται νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς του. Καταφεύγει λοιπὸν εἰς τὸν ἀληθῆ Διδάσκαλον, ἐκθέτει εἰς αὐτὸν τὴν ἀπορίαν του, ζητεῖ παρ' αὐτοῦ τὴν λύσιν αὐτῆς, καὶ μανθάνει ὅτι, διὰ νὰ γείνῃ τέλειος, διὰ ν' ἀποκτήσῃ καὶ τὸ ἕν, τὸ ὁποῖον τοῦ λείπει, δὲν πρέπει μόνον νὰ φυλάττῃ τὰς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις τοῦ θείου Νόμου, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκτελῇ τὰς θετικὰς παραγγελίας του, δὲν πρέπει μόνον ν' ἀποφεύγῃ νὰ κάμνῃ τὸ κακόν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀγωνίζεται καὶ νὰ θέλῃ νὰ κάμνῃ τὸ καλὸν καὶ νὰ τὸ κάμνῃ.

Τὴν ἀνάγκην ταύτην τοῦ σημερινοῦ πλουσίου, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, αἰσθανόμεθα ὅλοι, ἂν ὄχι διαρκῶς, τοὐλάχιστον συχνά, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εὑρίσκομεν ἀνάπαυσιν καὶ εὐτυχίαν οὔτε εἰς τὰ πλούτη, οὔτε εἰς τὰ κοσμικὰ ἀξιώματα, οὔτε εἰς τὴν ἐπίγειον δόξαν, οὔτε εἰς τὰς ὑλικὰς ἀπολαύσεις· καὶ ὄχι μόνον δὲν εὑρίσκομεν ἀνάπαυσιν καὶ εὐτυχίαν εἰς αὐτά, ἀλλὰ καὶ ὅλως διόλου τὸ ἐναντίον μᾶς προξενοῦν λύπην, κατήφειαν, στενοχωρίας. Ὅλα δὲ αὐτὰ εἶνε ἀποτελέσματα τῆς ἐσωτερικῆς ἀνάγκης, τὴν ὁποίαν δοκιμάζομεν, τῆς ζωηρᾶς ἐπιθυμίας, τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα, ν' ἀπολαύσωμεν κἄτι τι, τὸ ὁποῖον ἐννοοῦμεν ὅτι μᾶς λείπει, νὰ ἀποκτήσωμεν κἄτι τι, τὸ ὁποῖον ἀκριβῶς δὲν ἠμποροῦμεν νὰ προσδιορίσωμεν, νὰ πληρώσωμεν τὸ ὑπάρχον κενὸν ἐν τῇ καρδίᾳ μας, τὸ ὁποῖον αἰσθανόμεθα μεθ' ὅλα τὰ ἐπίγεια ἀγαθά, τὰ ὁποῖα μᾶς περικυκλώνουν. Καὶ ὑπάρχουν μεταξὺ ἡμῶν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ὀρθῶς καὶ λογικῶς σκεπτόμενοι καταφεύγουν εἰς τὰ μέσα, τὰ ἀσφαλῆ μέσα, τὰ ὁποῖα μᾶς ὑποδεικνύει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, τὸ ταμεῖον τοῦτο πάσης ἀληθινῆς σοφίας καὶ ἀκριβοῦς γνώσεως, εἰς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην, καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς ἀπορρεούσας ἀρετάς, τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν ἀγαθοεργίαν, διὰ τῶν ὁποίων ἱκανοποιουμένη ἀνακουφίζεται ἡ ποθοῦσα ψυχὴ ἡμῶν. Ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, ἐπιπολαίως ἐξε-

τάζοντες καὶ ἀνοήτως κρίνοντες τὴν παρουσιαζομένην ταύτην ἀνησυχίαν τῆς ψυχῆς καὶ τελείως παραγνωρίζοντες καὶ παρεξηγοῦντες αὐτήν, προσφεύγουν εἰς μέσα σφαλερά, εἰς μέσα ἄστοχα, τὴν πλεονεξίαν, τὰς ὑλικὰς ἀπολαύσεις, αἱ ὁποῖαι ἀντὶ νὰ κορέσουν, τοὐναντίον ἐπιτείνουν τὴν δίψαν τῆς ψυχῆς. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι οἱ δεύτεροι σφάλλονται καὶ οἱ πρῶτοι ἀσφαλῶς ἐπιτυγχάνουν τοῦ σκοποῦ των. Καὶ ἐπιτυγχάνουν ἀσφαλῶς τοῦ σκοποῦ των, διότι ἡ πρὸς τὸν θεῖον Νόμον, ἡ πρὸς τὴν θείαν τοῦ Σωτῆρος διδασκαλίαν ὁδός, τὴν ὁποίαν ἀκολουθοῦσιν, εἶνε ἡ μόνη ἀληθὴς καὶ ἀσφαλὴς ὁδός, ἡ ἄγουσα κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν ἅγιον Θεόν, τὴν πηγὴν πάσης τελειότητος, τὴν πηγὴν τοῦ ζῶντος ὕδατος, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ πίνων δὲν θὰ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα (Ἰωάν. Δ'. 14).

Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀρκετὸν πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ποθητῆς τελειότητος νὰ καταφεύγωμεν μόνον εἰς τὸν ἅγιον Θεόν. Ὄχι. Εἶνε ἀναγκαιότατον, εἶνε τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, νὰ ἐκτελῶμεν ὅ,τι πρὸς τοῦτο μᾶς παραγγέλλει. Καὶ ὁ πλούσιος τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου κατέφυγεν εἰς τὸν Κύριον καὶ οὗτος ἐπόθει ζωηρῶς νὰ γείνῃ τέλειος· καὶ οὗτος θέλων νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ψυχικήν του ἀνάγκην ἐζήτησε νὰ διδαχθῇ καὶ ἐδιδάχθη τὰ μέσα τῆς τελειότητος. Ἀλλὰ ἔγεινε τέλειος; Ὄχι. Δὲν ἔγεινε τέλειος, διότι ἦτο προσκεκολλημένος εἰς τὰ πλούτη του, διότι οἱ δεσμοί, οἱ ὁποῖοι τὸν συνέδεον μὲ τὴν ὕλην, ἦσαν ἀδιάρρηκτοι· καὶ διὰ τοῦτο, ἅμα ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, ἔφυγε καταστενοχωρημένος, ἐκυριεύθη ἀπὸ λύπην ἄμετρον, μὴ θέλων νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ πλούτη του, «περίλυπος ἐγένετο». Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ποθητὴν τελειότητα, διότι δὲν ἦτο εὔκολον ν' ἀρνηθῇ τὴν δουλείαν τοῦ Μαμμωνᾶ· διότι ἤθελε νὰ συμβιβάσῃ δύο πράγματα ὅλως διόλου ἀντίθετα, τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν λατρείαν τοῦ πλούτου· ἀλλ' «οὐ δύναταί τις δυσὶ κυρίοις δουλεύειν» (Ματθ. Ϛ'. 24). Πρὸ τοῦ διλήμματος, τὸ ὁποῖον ἐτέθη εἰς αὐτόν, ἢ τὸν πλοῦτον, ἢ τὴν τελειότητα, χωρὶς νὰ σκεφθῇ πολύ, ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ πλούτου καὶ ἐγκατέλιπε τὴν ἰδέαν τῆς τελειότητος, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχῃ καὶ τὰ δύο. Ποθεῖ μὲν τὴν τελειότητα, ἀλλὰ περισσότερον ποθεῖ τὸν πλοῦτον καὶ διὰ τοῦτο θυσιάζει εἰς αὐτὸν τὴν ἐπιθυμίαν του.

Καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, θέλομεν νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὴν ψυχικήν μας ἐπιθυμίαν, νὰ καταστῶμεν τέλειοι, καὶ πρὸς τοῦτο καταφεύγομεν εἰς τὸν ἅγιον Θεὸν καὶ τὸ ἱερόν του Εὐαγγέλιον. Ἀλλὰ δὲν ἐκτελοῦμεν ὅ,τι μᾶς παραγγέλλει. Αἱ ἅλύσεις, μὲ τὰς ὁποίας μᾶς κρατεῖ χειροπόδαρα δεμένους ἡ ὕλη, οἱ δεσμοί, οἱ ὁποῖοι μᾶς συνδέουν μὲ τὸν κόσμον, ἡ λατρεία, τὴν ὁποίαν προσφέρομεν εἰς τὴν ἁμαρτίαν, αἱ ἀπολαύσεις, αἱ ἀσωτεῖαι, αἱ κλοπαί, αἱ ἀδικίαι, τὰ ψεύδη, τὰ μίση καὶ τὰ παρόμοια, μᾶς κρατοῦν τόσον σφιγκτά, μᾶς ἔχουν αἰχμαλωτίσει τόσῳ πολύ, ὥστε παραλύουν τὴν καλήν μας θέλησιν, καὶ μένομεν ἀκίνητοι καὶ οὐδὲ τὸ παραμικρὸν βῆμα πρὸς τὴν τελειότητα κάμνομεν. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ βλασφημοῦμεν τὸν ἅγιον Θεόν, διότι ζητεῖ πολλά, ἀλλὰ καὶ ὑβρίζομεν τὴν θείαν πανσοφίαν καὶ δικαιοσύνην ὅτι ἀπαιτεῖ παράλογα καὶ ἄδικα πράγματα, ἀλλὰ καὶ φαινόμεθα ἀχάριστοι πρὸς τὸν μέγιστον Εὐεργέτην μας Θεόν. Καὶ φέρομεν τοιουτοτρόπως τὴν ἰσχυροτέραν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας τῶν λόγων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δυσκόλως

πολὺ δυσκόλως οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ δύνανται νὰ καταστῶσι τέλειοι. Καὶ ἐξελεγχόμεθα μόνοι μας ὡς ἄνθρωποι ἄφρονες καὶ ἀσύνετοι, διότι προτιμῶμεν ἀντὶ τῶν πνευματικῶν καὶ ἀφθάρτων τὰ ὑλικὰ καὶ φθαρτά, ἀντὶ τῶν αἰωνίων καὶ ἐπουρανίων τὰ προσωρινὰ καὶ γήϊνα.

Χριστιανοὶ ἀδελφοί. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἐπλάσθημεν διὰ νὰ γείνωμεν κατὰ τὸ δυνατὸν τέλειοι· «ἔσεσθε οὖν τέλειοι» (Ματθ. Ε΄. 48). Μὴ λησμονῶμεν ὅτι γινόμεθα τέλειοι διὰ τῆς προσηλώσεως ἡμῶν εἰς τὸν Θεῖον Νόμον. Ταῦτα δ' ἐνθυμούμενοι διαρκῶς ἂς ἀγωνιζώμεθα μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ παναγάθου Θεοῦ νὰ τὸ κατορθώσωμεν, διὰ ν' ἀπολαύσωμεν καὶ τὴν παροῦσαν καὶ τὴν μέλλουσαν μακαριότητα μετὰ πάντων τῶν τετελειωμένων δικαίων (Ἑβρ. ΙΒ΄. 24).

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Γ΄.

«*Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου*».

Εἰς τὰς δύο προηγουμένας ὁμιλίας ἡρμηνεύσαμεν τὰ δύο πρῶτα νοήματα τῆς Πέμπτης τοῦ Θεοῦ ἐντολῆς, ἤτοι ὅτι ὀφείλομεν νὰ τιμῶμεν καὶ σεβώμεθα τοὺς γονεῖς, νὰ ἀγαπῶμεν αὐτοὺς καὶ νὰ ὑπακούωμεν καὶ ὑποτασσώμεθα αὐτοῖς. Σήμερον θὰ ἀναπτύξωμεν τὸ τέταρτον νόημα τῆς ἐντολῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι νὰ βοηθῶμεν καὶ συντρέχωμεν εἰς τὰς ἑαυτῶν ἀνάγκας τοὺς ἡμετέρους γονεῖς.

Τὰ τέκνα ἔχουσιν ἀπαράβατον καθῆκον νὰ συντρέχωσι καὶ βοηθῶσι τοὺς ἰδίους γονεῖς εἰς τὰς ἑαυτῶν ἀνάγκας. Τὸ καθῆκον τοῦτο ἐπιβάλλει αὐτοῖς ἡ εὐγνωμοσύνη, ἣν ὀφείλουσιν εἰς τοὺς γονεῖς. «Τέκνον, ἀνακρά-
» ζει διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας, τέκνον, τρέφε τὸν πατέρα σου, τρέφε
» τὴν μητέρα σου. Εἰς τοὺς γονεῖς ὀφείλεις ὅ,τι εἶσαι καὶ ὅ,τι ἔχεις.
» Ὅταν δὲ τρέφῃς αὐτούς, μὴ φαντασθῇς, ὅτι ἐξοφλεῖς πᾶσαν πρὸ[ς]
» αὐτοὺς ὑποχρέωσιν, δι' ὅσας εὐεργεσίας σοὶ παρέσχον, καὶ δι' ὅσα χάρ[ιν]
» σοῦ ὑπέστησαν δεινά. Δι' ἐσὲ οὗτοι ἠγρύπνησαν, ἐταλαιπωρήθησα[ν,]
» ἔχυσαν πικρὰ πολλάκις δάκρυα. Μὴ θελήσῃς λοιπὸν ποτὲ νὰ ἀποστε-
» ρήσῃς αὐτοὺς τῶν ἀναγκαιούντων πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀσθενειῶν κα[ὶ]

» τῶν γηρατείων αὐτῶν.» Ὁ ἱερὸς δὲ Κύριλλος ἀποφαίνεται· «Χριστια-» νῶν ἐνάρετος εὐσέβεια πρώτη, τὸ τιμᾶν τοὺς γεννήσαντας, τὸ ἀμείβειν » τοὺς κόπους τῶν γονέων καὶ πάσῃ δυνάμει τὰ πρὸς ἀνάπαυσιν αὐτοῖς » ἐνεγκεῖν. Κἂν γὰρ τὰ πλεῖστα τούτοις ἀποδῶμεν, ἀλλ' ἀντιγεννῆσαι » τούτους οὔπω δυνησόμεθα». Βασίλειος δ' ὁ μέγας προτρέπεται τὰ τέκνα νὰ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τῶν πελαργῶν· «Τέκνα, λέγει, μάθετε » ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν πελαργῶν, τῶν ἀλογωτάτων ὀρνίθων, νὰ γε-» νῆτε καὶ ὑμεῖς φιλοπάτορες. Οἱ πελαργοί, ὅταν ὁ πατὴρ αὐτῶν γηράσῃ » καὶ στερηθῇ ὑπὸ τοῦ γήρατος τῶν ἰδίων πτερῶν, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν » καὶ περιστάντες ἐν κύκλῳ σκεπάζουσι καὶ περιθάλπουσιν αὐτὸν μὲ τὰ » ἰδικά των πτερά. Ἐκτὸς τούτου ἀφθόνους φέρουσιν εἰς αὐτὸν τροφάς, » καὶ ὅταν θέλῃ νὰ πετάξῃ βοηθοῦσιν αὐτὸν εἰς τοῦτο μὲ τὰς ἰδικάς των » πτέρυγας, ***ἠρέμα τῷ πτερῷ κουφίζοντες ἑκατέρωθεν***. Διὰ τὸν λόγον » δὲ τοῦτον ὠνόμασαν τινὲς ***τὴν τῶν εὐεργετημάτων ἀντίδοσιν ἀντι-» πελάργωσιν***.» Ἐκτὸς δὲ τῶν θείων Πατέρων καὶ ὁ σοφὸς Σολομὼν παραγγέλλει νὰ βοηθῶμεν τοὺς ἰδίους γονεῖς πάσῃ δυνάμει καὶ ὅταν ἀκόμη ἤθελον ξαναμωραθῇ οὗτοι ὑπὸ τοῦ γήρατος· «*Τέκνον, ἀντιλαβοῦ » ἐν γήρᾳ πατρός σου, καὶ ἐὰν ἀπολίπῃ σύνεσιν, συγγνώμην ἔχε, καὶ μὴ » ἀτιμάσῃς αὐτὸν ἐν πάσῃ ἰσχύϊ σου. Ἐλεημοσύνη γὰρ πατρὸς οὐκ ἐπι-» λησθήσεται, καὶ ὡς ἐν εὐδίᾳ παγετός, οὕτως ἀναλυθήσονταί σοι αἱ ἁμαρ-» τίαι.*» Ὁ σοφὸς Σειρὰχ δὲ ἀποκαλεῖ βλάσφημον τὸν ἐγκαταλείποντα ἀπροστάτευτον τὸν πατέρα αὐτοῦ· «*Ὡς βλάσφημος ὁ ἐγκαταλείπων πα-» τέρα αὐτοῦ καὶ κατηραμένος ὑπὸ Κυρίου ὁ παροργίζων τὴν μητέρα » αὐτοῦ.*» Τέλος, αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐντέλλεται νὰ θανατώνηται ἐκεῖνος ὅστις ἀντὶ νὰ βοηθῇ τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τυλμᾷ νὰ κακολογῇ καὶ νὰ τύπτῃ αὐτούς. «*Ὃς τύπτει πατέρα, ἢ κακολογεῖ μητέρα θανάτῳ θανατούσθω» λέγει Κύριος*».

Λοιπὸν τὸ καθῆκον τοῦ βοηθεῖν τοὺς γονεῖς ἐπιβάλλει ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ μέρους ἡμῶν ὀφειλομένη εὐγνωμοσύνη, ἤ, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ ὀρθοτέραν ἔκφρασιν, ***ἡ υἱϊκὴ εὐσέβεια***. Ἡ υἱϊκὴ δ' αὕτη εὐσέβεια εἶναι ὑποχρεωτική, εἶναι ἐπιβεβλημένη εἰς πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ τέκνα, οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ κοινωνικὴ αὐτῶν θέσις, οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ οἰκονομικὴ αὐτῶν κατάστασις. Τὰ τέκνα τὰ παραβαίνοντα τὸ ἱερὸν τοῦτο καθῆκον οὐδεμίαν δύνανται νὰ προβάλωσι δικαιολογίαν. Δὲν εἶναι δικαιολογία ἐπίσης, ὅτι καὶ ταῦτα εἶναι οἰκογενειάρχαι, ὅτι ἔχουσι γυναῖκα καὶ τέκνα, τὰ ὁποῖα ὀφείλουσι νὰ διαθρέψωσι, διότι ὁ Θεὸς ὁ εἰπών, «*ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν » μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ ἰδίᾳ γυναικί*», δὲν ἐννοεῖ διὰ τούτου,

ὅτι ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ ἐγκαταλείπωμεν τοὺς γονεῖς ἡμῶν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν τύχην ἀπροστατεύτους, ἄνευ βοηθείας καὶ περιθάλψεως, ἀλλ᾽ ἐννοεῖ ὅτι ἀπερχόμεθα ἁπλῶς τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ὅπως ἱδρύσωμεν ἴδιον οἶκον, ὅπως ἰδίαν οἰκογένειαν δημιουργήσωμεν. Ἡ υἱϊκὴ εὐσέβεια ἐπιβάλλει ἡμῖν τὸ ἱερὸν καὶ ἀπαράβατον καθῆκον νὰ μεριμνῶμεν περὶ τῶν ἰδίων γονέων καὶ μετὰ τὸν χωρισμὸν ἀπ᾽αὐτῶν. Δὲν εἶναι ἐπίσης δικαιολογία καὶ ἡ πρόφασις τῆς πρὸς τὸν Θεὸν δῆθεν εὐσεβείας, ὅπως ἐδίδασκον οἱ Φαρισαῖοι. Οἱ ὑποκριταὶ οὗτοι ἐδίδασκον τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὁ προσφέρων πρὸς τὸν Θεὸν ὡς δῶρον τὴν βοήθειαν τὴν ὁποίαν ὀφείλει πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, οὗτος ἐξοφλεῖ τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ ὑποχρέωσιν. Ἀλλ᾽ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐλέγχει τούτους διὰ τὴν ἀσεβῆ ταύτην διδασκαλίαν αὐτῶν· «*Ὑποκριταί*, λέγει, *διατὶ παραβαίνετε » τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; Ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετεί- » λατο λέγων, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα καὶ ὁ κακολογῶν » πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγετε, ὃς ἂν εἴπῃ τῷ » πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ » τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα· καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ » διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν*». Ὥστε οὐδόλως ὠφελοῦσιν ἡμᾶς καὶ αὐτὰ τὰ πρὸς τὸν Θεὸν ἀφιερώματα, ὅταν δὲν βοηθῶμεν τοὺς γονεῖς ἡμῶν.

Λοιπὸν τὸ καθῆκον τοῦ βοηθεῖν τοὺς γονεῖς εἶναι καθῆκον ἱερὸν καὶ ἀπαράβατον. Ἐν τούτοις ἄλλοι μὲν τῶν σημερινῶν Χριστιανῶν παραβαίνουσι τὸ ἱερὸν τοῦτο καθῆκον οἱονεὶ πανηγυρικῶς, ἄλλοι δὲ ἐκπληροῦσι τοῦτο ἀμελῶς καὶ ἀτελῶς, ὅπως ἀμέσως τόρα θέλομεν καταδείξει.

Ὁ σοφὸς Σειρὰχ συμβουλεύει τὰ ἑπόμενα: «*Υἱῷ καὶ γυναικί, ἀδελφῷ » καὶ φίλῳ μὴ δῷς ἐξουσίαν ἐπὶ σὲ ἐν ζωῇ σου, καὶ μὴ δῷς ἑτέρῳ τὰ » χρήματά σου, ἵνα μὴ μεταμεληθεὶς δέῃ περὶ αὐτῶν. Ἕως ἔτι ζῇς καὶ » πνοὴ ἐν σοί, μὴ ἀλλάξῃς σεαυτὸν πάσῃ σαρκί, κρεῖσσον γάρ ἐστι τὰ τέ- » κνα δεηθῆναί σου, ἢ σὲ ἐμβλέπειν εἰς χεῖρας υἱῶν σου*». Διατί ὁ σοφὸς δίδει τὴν ἄστοργον ταύτην συμβουλήν; «Διότι, ἀποφαίνεται ὁ ἱερὸς » Χρυσόστομος, ὅ,τι εἶναι διὰ τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα ὁ χυμός, τὸ ἴδιον » εἶναι καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἡ ἀγάπη, ἡ στοργή. Καὶ πραγματικῶς » ὁ θρεπτικὸς χυμὸς χορηγεῖ τὴν βλάστησιν καὶ ἀνάπτυξιν εἰς τὸ βασί- » λειον τῶν φυτῶν. Αὐτὸ τοῦτο πράττει καὶ ἡ στοργὴ προκειμένου περὶ » ἀνθρώπων· ὁ ζωογόνος χυμὸς πηγάζων ἐκ τῶν ῥιζῶν προχωρεῖ καὶ δια- » κλαδίζεται εἰς τὸν κορμόν, τοὺς κλάδους, τοὺς κλαδίσκους καὶ εἰς τὰ » φύλλα τοῦ φυτοῦ ἢ τοῦ δένδρου· ἀλλ᾽ ἀφ᾽ οὗ οὗτος διατρέξῃ ὅλας τὰς » ἶνας τῶν σωμάτων τούτων, δὲν ἐπανακάμπτει εἰς τὴν ῥίζαν, ἀλλὰ προ- » χωρεῖ πάντοτε καὶ δὲν σταματᾷ ἕως ὅτου εὕρῃ διέξοδόν τινα πρὸς ἐξά-

» μισιν. Παρομοίως τὸ φιλόστοργον τῶν γονέων προχωρεῖ μέχρι τῶν » τέκνων, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν τέκνων δὲν ἐπανακάμπτει εἰς τοὺς γονεῖς. Ἰδοὺ » διατὶ τὰ τέκνα οὐδέποτε ἔχουσι πρὸς τοὺς γονεῖς τὴν στοργὴν τὴν ὁποίαν » οὗτοι ἔχουσι πρὸς αὐτά, διότι, συμπεραίνει ὁ θεῖος Πατήρ, ὅπως ὁ » χυμὸς ἀνέρχεται καὶ δὲν ἐπανέρχεται, ἀλλ᾽ ἅμα φθάσῃ εἰς τὸ ἄκρον » τείνει πρὸς ἐξάτμισιν, οὕτως ὁ ἄνθρωπος ἀδιαφορεῖ πρὸς τοὺς χορη- » γήσαντας αὐτῷ τὴν ζωὴν καὶ ἐπιδαψιλεύσαντας αὐτῷ πᾶν εἶδος θω- » πείας καὶ στοργῆς.» Ταῦτα ἀποφαίνεται ὁ χρυσοῦς τὴν γλῶτταν πατήρ. Ἡ καθημερινὴ δὲ πεῖρα πείθει ἡμᾶς περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς παρατηρήσεως ταύτης, διότι καθ᾽ ἑκάστην συναντῶμεν τέκνα, τὰ ὁποῖα δὲν στέργουσι νὰ βοηθήσωσι τοὺς ἰδίους αὐτῶν γονεῖς. Ὅ,τι δὲ συνέβαινεν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ σοφοῦ Σειράχ, ἤτοι πρὸ τριῶν χιλιάδων περίπου ἐτῶν, τὸ ἴδιον δυστυχῶς συμβαίνει καὶ σήμερον. Ὑπάρχουσι δηλονότι πολλὰ τέκνα κακότροπα καὶ ἀχάριστα οὐδόλως μεριμνῶντα περὶ τῶν ἰδίων γονέων. Ὑπάρχουσι καὶ τέκνα, τὰ ὁποῖα διὰ παρακλήσεων τὸ πρῶτον, δι᾽ ἀπειλῶν εἶτα καὶ ἐξαναγκαστικῶν μέσων, ἔτι δὲ καὶ διὰ μυρίων ἄλλων τεχνασμάτων ἀγωνίζονται νὰ ἐξαπατήσωσι τοὺς ἰδίους γονεῖς, ὅπως διανείμωσιν εἰς αὐτὰ τὴν ἑαυτῶν περιουσίαν. Ὑπάρχουσι τέκνα τὰ ὁποῖα διὰ νὰ χορηγήσωσιν εἰς τοὺς γέροντας καὶ ἀσθενεῖς γονεῖς των ὀλίγην τροφὴν περιμένουσι νὰ ἐξαναγκάσῃ αὐτοὺς εἰς τοῦτο ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου. Ὑπάρχουσι τέκνα, τὰ ὁποῖα ἐντρέπονται νὰ καλέσωσι πατέρα καὶ μητέρα τοὺς ἀγραμμάτους γονεῖς αὐτῶν καί διὰ τοῦτο ὄχι μόνον βοήθειαν, ἀλλ᾽οὐδὲ γλυκὺν λόγον ἀποτείνουσιν εἰς αὐτούς. Ὑπάρχουσι τέλος τέκνα, τὰ ὁποῖα δὲν αἰσχύνονται νὰ περιορίζωσιν ἐντὸς ὑπογείων ἢ καλυβῶν τοὺς ἑαυτῶν γεννήτορας ἢ καὶ νὰ ἐκδιώκωσιν αὐτοὺς τέλεον ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων ῥίπτοντες αὐτοὺς αὐτόχρημα εἰς τοὺς δρόμους καὶ ἐξωθοῦντες εἰς τὴν ἐπαιτείαν. Ὑπάρχουσιν, ἄλλαις λέξεσι, τέκνα ἐπαναλαμβάνοντα εἰς τοὺς ἰδίους γονεῖς τοὺς σκληροὺς ἐκείνους λόγους τοὺς ὁποίους ἀναγινώσκομεν εἰς τὸν προφήτην Ἠσαΐαν· «*στενός μοι ὁ τόπος, ποίησόν μοι » τόπον ἵνα κατοικήσω*».

Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον. Ὅπως ὑπάρχουσι τέκνα οὐδόλως φροντίζοντα περὶ τῶν ἰδίων γονέων, οὕτως ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μεριμνῶντα μὲν περὶ αὐτῶν καὶ βοηθοῦντα τούτους, ἀλλ᾽ ἐκπληροῦντα τὸ ἱερὸν τοῦτο καθῆκον ἀτελῶς. Ἐξηγούμεθα Ἡ υἱϊκὴ εὐσέβεια λ. χ. ἀπαιτεῖ, ὅπως ἡ βοήθεια τῶν γονέων μὴ περιορίζηται εἰς μόνην τὴν κατοικίαν, τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν τροφήν, ἀλλὰ νὰ ἐπεκτείνηται καὶ πέραν τοῦ σώματος, νὰ φθάνῃ μέχρι τῆς ψυχῆς, διότι ὁ Σωτὴρ εἶπεν, «*οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον » ἐστὶ τῆς τροφῆς ;*» Ἀλλὰ τὰ τέκνα τοῦ αἰῶνος τούτου ἐπιδείκνυνται τὸ

προσῆκον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ψυχὴν τῶν ἰδίων γονέων; προσεύχονται ὑπὲρ αὐτῶν; παρακινοῦσι τούτους εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χριστιανικῶν καθηκόντων αὐτῶν; Δυστυχῶς ὄχι! Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ παροχὴ τῆς ὑλικῆς βοηθείας. Τὰ τέκνα ὀφείλουσι νὰ χειραγωγῶσι τοὺς γονεῖς καὶ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐσεβείας. Ἐνέχουσι δὲ μεγάλην καὶ ἀκαταγώνιστον δύναμιν αἱ παρορμήσεις, αἱ παρακλήσεις, τὸ ἱκετευτικὸν βλέμμα, τὰ δάκρυα τέλος τῶν τέκνων! Πολλὰ τέκνα διὰ τῆς δυνάμεως ταύτης μετέβαλον τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς ἀπὸ ἀσεβεῖς καὶ βλασφήμους εἰς εὐσεβεῖς καὶ ἐναρέτους καὶ ἀντὶ υἱῶν γεέννης ἀνέδειξαν αὐτοὺς υἱοὺς καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τῆς υἱϊκῆς εὐσεβείας ἐπιβαλλόμενον ἱερὸν τοῦτο καθῆκον δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν παροῦσαν ζωήν. Ἐπεκτείνεται καὶ πέραν τοῦ τάφου. Καὶ ὅμως ὑπάρχουσι τέκνα, τὰ ὁποῖα περιθάλπουσι τοὺς γονεῖς ἐφ᾽ ὅσον ζῶσι, παρίστανται κύκλῳ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης αὐτῶν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, κηδεύουσιν αὐτοὺς μεγαλοπρεπῶς μετὰ πομπῆς καὶ στεφάνων καὶ ματαίων ἐπιδείξεων, ἀλλ᾽ ἀφ᾽ οὗ ἐπιθέσωσιν ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτῶν τὴν ψυχρὰν πλάκα, φαντάζονται ὅτι ἐξώφλησαν πᾶσαν πρὸς αὐτοὺς ὑποχρέωσιν καὶ οὐδὲν πλέον ὑπὲρ αὐτῶν πράττουσι. Καὶ ὅμως πλανῶνται οἱ τοιοῦτοι, διότι ὀφείλομεν νὰ ἐνδιαφερώμεθα καὶ μεριμνῶμεν περὶ τῶν γονέων καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν· ὀφείλομεν νὰ προσευχώμεθα ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν αὐτῶν καὶ νὰ ἐλεῶμεν καὶ βοηθῶμεν ἐξ ὀνόματος αὐτῶν τοὺς ἐνδεεῖς καὶ πάσχοντας, διότι αἱ θερμαὶ προσευχαὶ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι προσπορίζουσι τὴν μακαρίαν ἀνάπαυσιν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν.

Ἀγαπητοὶ Χριστιανοί! Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Αἰλιανοῦ ἀναγινώσκομεν τὰ ἑπόμενα: Τὴν ὀγδοηκοστὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα τὸ ἡφαίστειον τῆς Αἴτνης ἤρξατο αἴφνης ἐξερευγόμενον πῦρ καὶ φλόγας καὶ λάβαν. Τότε ἐν ᾧ οἱ πάντες ἠγωνίζοντο νὰ διασώσωσι τοὺς ἑαυτῶν θησαυρούς, δύο νέοι Φιλόνομος καὶ Καλλίας ὀνομαζόμενοι περιεφρόνησαν πάντα τὰ ὑλικὰ αὐτῶν ἀγαθὰ καὶ ἀράμενοι ἐπ᾽ ὤμων τοὺς ἑαυτῶν πατέρας διέσωσαν διὰ μέσου τῶν φλογῶν καὶ τῆς πυρίνης βροχῆς τῆς λάβας. Τότε συνέβη τὸ ἑξῆς τεράστιον· αἱ μαινόμεναι φλόγες ἐσεβάσθησαν τὴν υἱϊκὴν ταύτην εὐσέβειαν καὶ ἐφάνησαν ὑποχωροῦσαι κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, δι᾽ ὧν διήρχοντο οἱ εὐσεβεῖς υἱοὶ μετὰ τοῦ πολυτίμου αὐτῶν φορτίου. Μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς τὴν υἱϊκὴν ταύτην εὐσέβειαν, καὶ μάθωμεν ἵνα συντρέχωμεν καὶ βοηθῶμεν μετ᾽ αὐταπαρνήσεως τοὺς ἡμετέρους γονεῖς, ὅπως φύγωμεν τὸ πῦρ καὶ τὰς φλόγας τῆς αἰωνίου κολάσεως, καὶ γενώμεθα κληρονόμοι τῆς αἰωνίου μακαριότητος, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν. Ἀμήν.